ASIANTUNTIJALAUSUNTO

13.2.2019

EDUSKUNTA
MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNTA

E 104/2018 VP VALTIONEUVOSTON SELVITYS: EUROOPAN KOMISSION TIEDONANTO KOSKIEN TOIMIA HORMONITOIMINTAA HÄIRITSEVIIN KEMIKAALEIHIN LIITTYVIEN RISKIEN VÄHENTÄMISEKSI

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausunto.

Kemikaalien riskienhallinta on tärkeää ja suhtaudumme siihen vakavasti. EU:n kasvinsuojeluaineasetuksen kriteerit ovat tältä osin nykyisellään tiukat ja niiden mukaan EU:n alueelle hyväksyttävien aineiden mm. hormonitoimintaa häiritsevät ominaisuudet tulee selvittää. Hyväksymiskriteerit perustuvat varovaisuusperiaatteeseen ja niiden toteutuminen konkretisoituu kunkin aineen rekisteröinnin yhteydessä. Käytännössä tämä on tähän mennessä tarkoittanut sitä, että jos aineella on havaittu hormonaalisia haittavaikutuksia, niin sitä ei hyväksytä ollenkaan kasvinsuojeluaineeksi tai sen käyttö rajoitetaan poikkeustapauksiin. Samaa ainetta voi kuitenkin olla mahdollista hyväksyä riskinarvioinnin perusteella muuhun käyttöön.

Aineiden luotettava ja tasapuolinen sekä tieteeseen pohjautuva arviointi on tärkeää, sillä aineiden poistumisella käytöstä on merkittävä vaikutus Suomen kasvintuotantoon niin sadon määrän kuin tuotannon kannattavuuden näkökulmasta. Korvaavia aineita tai muita keinoja ei ole välttämättä saatavilla ainakaan nopealla aikavälillä. Korvaavat keinot tai niiden puuttuminen lisäävät tuotantokustannuksia ja heikentävät siten tuotannon kannattavuutta. Tämä vaikuttaa ruokatuotantomme tulevaisuuteen Suomessa ja koko EU:n alueella.

Asiaa on selvitetty osana Euroopan kasvinsuojeluteollisuuden (ECPA) teettämää selvitystä (ns. Low Yield Report). Selvityksen mukaan Suomessa on käytössä olevista 159 tehoaineesta yli 30 on sellaisia, jotka tällä hetkellä harjoitettavan hyväksymiskäytännön mukaan saattavat poistua käytöstä lähivuosina. Näistä suurimmalla osalla syynä on, että niissä on todettu asetuksen tulkinnan mukaan hormonitoimintaa häiritseviä ominaisuuksia. Suomen osalta selvityksen teossa oli mukana kasvintuotantoalan asiantuntijoita tutkimuksesta, neuvonnasta, elintarviketeollisuudesta jne. Tarkastelussa olevat viljelykasvit olivat viljat, peruna, öljykasvit, kumina, porkkana sekä mansikka. Jos kaikki riskiryhmässä olevat aineet poistuisivat käytöstä Suomessa, arvioidaan satomenetyksen olevan lyhyellä aikavälillä Suomessa jopa 41 % ja tuotannon kustannusten kasvun 19 %.

Päätöksenteon tulee perustua aina parhaaseen mahdolliseen tieteelliseen tietoon, siksi pidämme tärkeänä alan tutkimuksen tukemista. Tällä on merkitystä myös siinä, että tieteellisessä arvioinnissa käytetyt kriteerit olisivat mahdollisimman tasapuoliset ja niitä sovellettaisiin kaikkiin kemikaaleihin samalla tavalla. Näin saadaan perspektiiviä siihen, mikä on oleellista ja mikä ei ja mahdolliset rajoitukset kohdentuisivat oikeisiin aineisiin. Esimerkiksi testimenetelmän puuttumisen takia hormonivaikutukseltaan tuntematon aine ei saisi olla käytössä EU:n alueella. Tutkimuksessa on otettava huomioon myös se, että yhteisaltistusta (cocktail-vaikutus) tutkittaessa otetaan huomioon eri elämänalueilla käytettävien kemikaalien yhteisvaikutus, eikä rajautua ainoastaan yhteen aineryhmään ja käyttöalueeseen. Tasapuolisuuden perusteella esitämme myös, että suunniteltuun hormonitoimintaa häiritsevien aineiden internetportaaliin tulee sisällyttää myös luonnollista alkuperää olevat hormonaalisesti vaikuttavat tai sellaisiksi epäillyt aineet.

Pidämme tärkeänä EU-säädösten kokonaisvaltaista tarkastelua, jotta hormonitoimintaa häiritsevistä aineista säädetään johdonmukaisesti ja lainsäädännössä kohdellaan eri aloja tasapuolisesti. Jotta EU:n elinkeinotoiminta pysyisi kilpailukykyisenä lisääntyvästä sääntelystä huolimatta, on EU:n asetettava vastaavat ehdot ja rajoitukset myös alueelleen tuotaville kemikaaleille ja elintarvikkeille.

Tehokas kasvintuotanto on myös ympäristön kannalta hyvä asia, kun sitä mitataan ympäristökuormalla tuotettua elintarvikeyksikköä kohti. Tämä koskee niin ravinnevalumien riskiä kuin myös hiilijalanjälkeä. Korkea satotaso on myös viljelyn talouden ja yhteiskunnan resurssien kannalta paras. Tehokas kasvintuotanto tarvitsee tarpeenmukaista, mutta tehokasta kasvinsuojelua. Sen vuoksi eri kemikaalien käytettävyyttä pohdittaessa on pidettävä mielessä paitsi niiden haitat mutta myös hyödyt.

KASVINSUOJELUTEOLLISUUS RY